

راهنهای نگارش و تدوین

مقاله علمی

معاونت پژوهش مدرسه علمیه نخبگان یک

مقدمه^۱

طلیه گرامی

اینک که با یاری خداوند متعال، قصد تدوین و نگارش مقاله علمی خود را دارید، پیشنهاد می‌شود، مطالب این راهنما را با دقت مطالعه فرمایید. این راهنما به شیوه‌ی ساده‌ای نگاشته شده و می‌تواند شما را تا رسیدن به یک مقاله‌ی کامل همراهی کند.

مقاله‌ی علمی به عنوان بخشی از فعالیت‌های لازم برای اتمام تلاش هر نیم‌سال شماسست و شامل شناسایی، طرح مسأله‌ی علمی، بیان فرضیه، هدف، روش تحقیق، مراحل تحقیق، بحث و نتیجه‌گیری است، که باید به طور منطقی و علمی نگاشته شود.

یکی از دلایل تهیه‌ی این راهنما، ایجاد هماهنگی از نظر شکل ظاهری، نحوه‌ی تایپ و صفحه‌آرایی مقاله‌ی علمی طلاب مدارس علمیه است؛ به گونه‌ای که اتخاذ شیوه‌های مختلف در تدوین مقاله علمی در رشته‌های مختلف، به نا به سامانی نینجامد و تا حد امکان استقلال علمی مدارس علمیه نیز حفظ گردد.

طلاب محترم باید مقاله‌ی خود را به زبان فارسی بنویسند. مقاله‌ای که بر اساس استانداردهای تعیین شده آماده نگردد، مورد قبول مدارس قرار نخواهد گرفت.

---

۱ - در تهیه‌ی مطالب این راهنما، از متن «راهنمای تدوین و نگارش پایان‌نامه‌ی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌های تهران و شیراز»، بهره گرفته شده است.

بخش اول: تنظیم مطالب مقالات علمی

الف) چکیده

چکیده حداکثر در یک صفحه، باید در عین کوتاه بودن پاسخگوی سه پرسش ذیل باشد:
۱- سوال یا مسئله تحقیق چیست؟ ۲- روش پاسخگویی به سوال یا حل مسئله کدام است؟ ۳- نتایج مهم به دست آمده کدامند؟

در نگارش چکیده نکات زیر باید رعایت شود:

متن چکیده باید مزین به کلمه‌ها و عبارات سلیس، آشنا، با معنی و روشن باشد. بگونه‌ای که حداکثر با ۳۰۰ کلمه بتواند خواننده را به خواندن مقاله علمی راغب نماید. چکیده، جدا از مقاله علمی باید به تنهایی گویا و مستقل باشد. در چکیده باید از ذکر منابع، اشاره به جداول و نمودارها و درج مشخصات مربوط به مقاله علمی خودداری شود.

کلمات کلیدی در انتهای چکیده آورده شود. کلمات کلیدی، راهنمای نکات مهم موجود در مقاله علمی بوده و باید در حد امکان کلمه‌ها یا عباراتی انتخاب شود که ماهیت، محتوا و گرایش کار را به وضوح روشن نماید. چکیده باید منعکس کننده اصل موضوع بوده و در آن اهداف تحقیق مورد توجه قرار گیرد. تأکید روی اطلاعات تازه (یافته‌ها) و اصطلاحات جدید یا نظریه‌ها، فرضیه‌ها، نتایج و پیشنهادها متمرکز شود. اگر در مقاله علمی روش نوینی برای اولین بار ارائه می‌شود و تا به حال معمول نبوده است، با جزئیات بیشتری ذکر شود. شایان ذکر است چکیده باید حتماً به تأیید استاد راهنما رسیده باشد. (به نمونه‌ی صفحه ۲۹ مراجعه شود).

ب) متن اصلی

که شامل قسمتهای زیر می‌باشد که هر یک از اینها در قالب یک بخش آورده می‌شوند:

• کلیات و مقدمه (Introduction)

اولین بخش از ساختار اصلی مقاله علمی است. هدف از نوشتن مقدمه این است که زمینه اطلاعاتی لازم برای خواننده فراهم آید. در طول مقدمه باید سعی شود موضوع تحقیق با زبانی روشن، ساده و بطور عمیق و جهت یافته به خواننده معرفی شود. این بخش باید خواننده را مجذوب و اهمیت موضوع تحقیق را آشکار سازد. در مقدمه باید با ارائه سوابق، شواهد تحقیقی و اطلاعات موجود (با ذکر منبع) به روش منظم، منطقی و هدفدار، خواننده را جهت داد و به سوی راه حل مورد نظر هدایت کرد. مقدمه مناسب‌ترین جا برای ارائه اختصارات و بعضی توضیحات کلی است. توضیحاتی که شاید نتوان در مباحث دیگر در مورد آنها توضیح داد. در ادامه چارچوب کلی بخش کلیات برای انواع مختلف تحقیق آورده می‌شود:

۱- تشریح و بیان مسأله شامل:

✓ ویژگی‌های مسأله،

✓ گستردگی،

✓ نتایج حل مسأله،

✓ محدود کردن مسأله در یک حوزه تخصصی،

✓ اطلاعات کلی درباره پژوهش‌های انجام شده در خصوص مسأله پژوهش،

✓ چارچوبی برای ارزیابی نتایج پژوهش.

۲- اهمیت و ضرورت انجام پژوهش:

✓ تدوین این مقاله علمی در سطح کلان چه تاثیری در تبیین معارف دینی دارد.

✓ تدوین این مقاله علمی چه تاثیری بر حوزه‌ی تخصصی مرتبط دارد.

✓ تدوین این مقاله علمی از جهت کاربردی در حوزه‌ی اجتماعی و از دید ملی / جهان اسلام / جهانی چه جایگاهی دارد.

✓ پژوهش‌های مشابه در سایر موسسات چه نتایج و تاثیراتی در پی داشته است.

✓ ضعف‌ها یا مشکلات موجود در سایر پژوهش‌ها.

۳- گزاره‌های پژوهش:

۳-۱- سؤال‌ها / فرضیه‌های پژوهش:

✓ به صورت یک جمله‌ی خبری و حتی‌المقدور جهت‌دار نوشته شود و حاوی یک پیش‌گویی باشد و

زیربنای علمی داشته باشد. در مطالعات توصیفی به جای فرضیات سؤالات پژوهش ذکر می‌شود.

پرسش‌ها یا فرضیات مطرح در پژوهش است که پس از انجام پژوهش، رد یا اثبات یا به آنها پاسخ

داده می‌شود (حدود یک پاراگراف).

۳-۲- اهداف اساسی از انجام پژوهش:

✓ نتیجه‌ی قابل ارائه‌ی علمی و نوآورانه‌ای است که پژوهش برای دستیابی به آن انجام می‌شود (حدود یک پاراگراف).

۴- پیش‌فرض‌های پژوهش:

✓ پیش‌فرض‌ها یا تئوری پژوهش: جملاتی هستند که درستی و اعتبارشان پذیرفته شده است و احتیاج به استدلال ندارند و مسأله پژوهش بر اساس آن بنا نهاده شده است.

۵- نوآوری پژوهش:

✓ وجه تمایز پژوهش با پژوهش‌های قبلی به لحاظ موضوعی یا تکنیکی و گسترش مرزهای دانش.

۶- روش انجام پژوهش:

✓ شامل نوع پژوهش / جامعه پژوهش / محیط پژوهش / نمونه پژوهش / روش نمونه‌گیری / حجم نمونه و روش محاسبه آن / مشخصات واحد پژوهش و معیارهای ورود و خروج مطالعه / توضیح ابزار گردآوری اطلاعات و روایی و پایایی ابزار / روش گردآوری اطلاعات / روش تجزیه و تحلیل داده‌ها / محدودیت‌های پژوهش و ملاحظات اخلاقی است.

۷- روش‌های گردآوری اطلاعات:

✓ منابع داده‌ها: (سایت‌های مهم اینترنت، سازمان‌های اصلی، افراد کلیدی)

✓ ابزار گردآوری داده (مصاحبه، پرسشنامه، نشست‌های تخصصی، طوفان مغزی)

۸- روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها:

✓ تشریح تکنیک‌های آماری و تصمیم‌گیری استفاده شده به همراه استدلال‌ات مرتبط.

۹- مراحل انجام پژوهش:

✓ فلوچارت مراحل انجام پژوهش

۱۰- مدت زمان انجام پژوهش پس از تصویب طرح:

۱۱- در صورت کاربردی بودن طرح چه سازمان‌هایی می‌توانند از نتایج بدست آمده استفاده کنند.

۱۲- سازمان‌هایی که در انجام پژوهش همکاری می‌کنند.

• بخش‌های مربوط به کار اصلی تحقیق (تعداد فصول با نظر استاد راهنما مشخص می‌شود)

در این چند بخش بنا به نظر طلاب محترم و تائید استاد راهنما، مطالب اصلی مقاله علمی سازمان‌بندی می‌شود. در این بخش‌ها روش‌های انجام تحقیق، انجام تحلیل‌ها و ... مورد بحث قرار می‌گیرد و محقق روش‌های جمع‌آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آنها را گزارش می‌کند. توجه شود که قسمت اعظم گزارش تحقیقی در این قسمت قرار می‌گیرد.

• نتایج (Results)، بحث (Discussion) و پیشنهادات (suggestions)

باید با توجه به مطالب عنوان شده به ویژه در مقدمه به نگارش در آید. مقایسه نتیجه‌های بدست آمده با هدف‌های از قبل تعیین شده در مقدمه، دستیابی‌های نوین در این بخش ذکر می‌شوند و مورد تجزیه و تحلیل قرار

می‌گیرند. در ضمن ارائه دهنده‌ی مقاله علمی به عنوان پیشنهاد برای تحقیقات بعدی به طرح چند موضوع در راستای تحقیقات خود می‌پردازد. در این بخش بر جنبه‌های تازه و مهم تحقیق به ویژه بیان مسئله و نتایج حاصل تأکید شده و شواهد مربوط به رد یا قبول فرضیه و سئوالات مطرح شده و ارتباط یافته‌ها با تحقیقات قبلی ارائه می‌شود. نتیجه‌گیری یا پیام نهایی حاصل از یافته‌ها در این قسمت ذکر می‌شود که می‌بایستی مبتنی بر یافته‌های آماری و متکی بر متدولوژی تحقیق باشد. چنانچه محقق قادر به اثبات یافته‌اش نیست، بهتر است آن‌را به صورت یک نظر بیان کند.

• فهرست منابع و مأخذ (References)

کلیه منابعی که در متن ذکر شده‌اند، باید در فهرست منابع با مشخصات کامل نوشته شوند و همچنین منابعی که فقط مطالعه شده ولی مورد استفاده مستقیم در متن قرار نگرفته‌اند در فهرست منابع هم می‌تواند ذکر گردند. قواعد نگارش منابعی که در طول پایان نامه به آنها استناد شده است به شرح زیر می‌باشد:

➤ قواعد استناد به کتاب

اطلاعات کتاب شناختی ضروری

الف - شرح پدید آورنده (گان) کتاب (شامل مولف، ویراستار، گرد آورنده، و پدید آورنده سازمانی)

- ✓ ابتدا نام و نام خانوادگی پدید آورنده، پس از یک ویرگول، سپس نام کوچک وی درج می‌شود.
- ✓ در صورتی که اثری دارای شش پدید آورنده یا کمتر از آن باشد نام همه آنها، به ترتیب درج در اثر اصلی، در جمله استناد ظاهر می‌شود.
- ✓ در صورتی که تعداد پدید آورندگان بیش از شش باشد، فقط نام شش پدید آورنده اول درج و پس از آن در منابع انگلیسی از عبارت "et al" و در منابع فارسی از عبارت "و دیگران" استفاده می‌شود.

- ✓ بین شرح پدید آورندگان ویرگول و بعد یک فاصله گذاشته می‌شود و بعد از شرح پدید آورنده آخر یک نقطه قرار می‌گیرد.

✓

ب. سال نشر

- ✓ سال نشر بلافاصله پس از شرح پدید آورنده، داخل پرانتز ذکر می‌شود.
- ✓ در صورتی که استناد به یک اثر چند جلدی صورت گرفته است، سال انتشار اولین و آخرین جلد ذکر می‌شود.
- ✓ در صورتی که سال نشر اثر مورد استناد نامعلوم است در انگلیسی "n.d" و در فارسی "بی تا" پس از شرح پدید آورنده، در پرانتز می‌آید.
- ✓ در صورتی که اثر زیر چاپ است و تاریخ انتشار آن مشخص نیست، به جای تاریخ نشر در فارسی عبارت "زیر چاپ" و در انگلیسی "in press" درج می‌شود.

قالب: (پرانتز باز) سال نشر (پرانتز بسته، نقطه، یک فاصله)

مثال: (۱۳۸۱).

ج. عنوان و عنوان فرعی

- ✓ از شکل نوشتاری ایرانیک / ایتالیک استفاده می‌شود.
- ✓ در منابع انگلیسی تنها حرف اول نخستین عنوان و عنوان فرعی با حرف بزرگ نوشته می‌شود.
- ✓ عنوان فرعی پس از درج عنوان اصلی و گذاشتن دو نقطه می‌آید.
- ✓ پس از اتمام عنوان، یک نقطه و بعد فاصله قرار می‌گیرد.
- ✓ پس از اتمام عنوان، یک نقطه و بعد فاصله قرار می‌گیرد.
- ✓ در صورتی که پس از عنوان شرح ویرایش، تعداد جلد، و اطلاعاتی از این قبیل آمده، پس از عنوان فقط فاصله گذاشته می‌شود.
- ✓ در صورت نبود پدید آورنده، عنوان آغازگر عبارت استناد است. در صورتی که شرح ویرایش وجود دارد به دنبال عنوان نوشته شده و سپس سال نشر درج می‌شود.

قالب: عنوان به شکل ایرانیک / ایتالیک (دو نقطه) عنوان فرعی به شکل ایرانیک / ایتالیک (نقطه یک فاصله)

مثال ۱: حافظ شناسی

مثال ۲: سیطره عرفان بر شعر فارسی : عطار در هفت شهر عشق.

مثال ۳: تاریخ تمدن اسلامی (ویرایش ۵).

Example ۱: The Book of small.

Example ۲: The Art of the personal essay: Anthology from the classical era to the present.

Example ۳: History of the theatre (۵th Ed.).

د. صفحه شمار

- ✓ فقط در صورتی که به بخش مشخصی از کتاب استناد شده باشد، شماره صفحات ذکر می‌شود.
- ✓ شماره صفحات داخل پرانتز پس از عنوان قرار می‌گیرد.
- ✓ در صورتی که اثر دارای شرح ویرایش است، شماره صفحات داخل پرانتز پس از شرح ویرایش قرار می‌گیرد.

✓ در فارسی از اختصار "ص" و در انگلیسی از اختصار "PP." استفاده می‌شود.

مثال ۱: (ص ۸۹-۷۵).

مثال ۲: (ویرایش ۳، ص ۸۹-۷۷)

Example ۱: (PP. ۵۰۱- ۵۰۸)

Example ۲: (۵th ed., PP. ۴۴۵ – ۴۸۲).

ه. محل نشر

✓ نام شهری که ناشر یا ناشران در آن قرار دارند، محل نشر اثر تلقی می‌شود.

✓ در صورتی که ناشر یا ناشران در بیش از یک شهر فعالیت دارند، و در صفحه عنوان اثر بیش از نام یک شهر به عنوان محل نشر ذکر شده است، فقط نام اولین شهر درج شده در صفحه عنوان در جایگاه محل نشر درج می‌شود.

✓ محل نشر باید به شکل کامل نوشته شود و از مخفف نویسی اجتناب گردد.

✓ در صورتی که محل نشر شناخته شده نیست، بعد از نوشتن آن ویرگول و بعد یک فاصله گذاشته و نام ایالت یا کشور به آن اضافه می‌شود. برای منابعی که در آمریکا منتشر شده‌اند بعد از محل نشر یک ویرگول و بعد دو حرف اول کد پستی ایالت مربوط با حروف بزرگ درج می‌شود.

قالب: محل نشر (دو نقطه، یک فاصله)

مثال ۱: گرمسار، ایران :

مثال ۲: تهران

Example ۱: Hartford, CN:

Example ۲: Texas, New:

Example ۳: Kyoto, Japan

و. ناشر

✓ نام ناشر به طور کامل نوشته می‌شود.

✓ اگر ناشر اثری خود مولف یا پدید آورنده و یا هر شخص حقیقی دیگری باشد، نام وی به منزله ناشر تلقی می‌شود.

- ✓ پس از نوشتن نام ناشر نقطه قرار می‌گیرد.
- ✓ در صورتی که یک شخص یا یک سازمان هم پدید آورنده و هم ناشر اثر است، نام وی به عنوان پدید آورنده در ابتدای عبارت استناد درج می‌شود و در جایگاه ناشر، در فارسی کلمه "پدید آورنده" و در انگلیسی "Author" ذکر می‌شود.

قالب: ناشر (نقطه)

مثال ۱: اندیشه نوین.

Example ۱: Australian Government Publishing Service.

Example ۲: Raven Press.

➤ قالب کلی استناد به کتاب

نام خانوادگی پدید آورنده (ویرگول، یک فاصله) نام کوچک [در صورت وجود پدید آورندگان بیشتر] (ویرگول، یک فاصله) نام خانوادگی و نام پدید آورندگان همکار به شکل مقلوب (یک فاصله، پرانتز باز) تاریخ نشر (پرانتز بسته، نقطه، یک فاصله) عنوان به شکل ایرانیک / ایتالیک (نقطه، یک فاصله) [در صورت وجود ویرایش یا صفحه شمار (یک فاصله)] شرح ویرایش (پرانتز بسته، نقطه، یک فاصله) محل نشر (دو نقطه، یک فاصله) ناشر (نقطه).

❖ نمونه‌هایی از استناد به کتاب (استناد به کتاب با یک تا شش نویسنده)

- ۱- حری، عباس (۱۳۸۱) آئین نگارش علمی (ویرایش ۳). تهران: هیات امنای کتابخانه‌های عمومی کشور، دبیر خانه.
- ۲- پیمانی، پوریا؛ اسماعیلی، لهراسب (۱۳۸۱). روانشناسی خانواده: نگاهی به اثرات سوء طلاق بر آینده فرزندان. مشهد: خانواده.
- ۳- ملکی، اسماعیل؛ سهرابی، اعتماد؛ بشیری، حسن؛ سلوکی، مصطفی؛ بینایی، مینو؛ و احتشامی، رامین (۱۳۸۲). بیماریهای کودکان (ویرایش ۲) تهران: پزشکیار

- ۱- Bernstein T.M. (۱۹۶۵). The careful writer: A modern of guide English usage. New York: Athenaeum.
- ۲- Stunk, W., Jr., & white, E.B. (۱۹۷۹). The elements of style (۳rded). New York: MacMillan.

- ۳- Politian, R. Clements, S.D., Maher , B.A., Risen , A.H., Wilson, J.G., & Fraser , F.C.(۱۹۹۶). Intimation to the psychology of religion (۲thed.). Boston: Allyn and Bacon.

❖ نمونه های استناد به کتاب ترجمه شده

- ۴- هرسی، پال؛ بلانچارد، کنت (۱۳۷۵). مدیریت رفتار سازمانی (علی علاقه بند، مترجم). تهران: امیرکبیر (نشر اثر اصلی ۱۹۷۲).
- ۵- کوم، ایلینا (۱۳۷۹). بشریت در سراسیمه انحطاط : تاملی جامعه شناختی بر پدیده اعتیاد (پریسا مومنی و بهادر بشیری، مترجمان). شیراز : رزم آزما (نشر اثر اصلی ۱۹۸۹)
- ۴- Foucault, M. (۱۹۶۱). Discipline and punish (A. Sheridan, Trans.) (۲th Ed.). New York: Vintage Books (Original work polished ۱۹۷۸).
- ۵- Freud, S. (۱۹۶۱). The ego and the id (J. Strachey, Ed. and Trans.). London: Hogarth press (Original work publish ۱۹۲۳).

➤ استناد به کتاب با تاریخ نشر نامشخص

- ۶- اصلانی، فریدون (بی تا). رویکردی نوین به تازه های علم نجوم. اصفهان : مازیار.
- ۶- G gardener, E. D. (n.d). Heretics. In s. Nevins & I. Bonier (Eds.), ۱۶th Century England PP. ۳۲۷-۳۸۴). London: Methane on.

➤ استناد به کتاب زیر چاپ

- ۷- بهاری، میثم (زیر چاپ). ترمینولوژی پزشکی : فرهنگی دو زبانه فارسی به انگلیسی و انگلیسی به فارسی برای دانشجویان پرستاری (ویرایش). مشهد : هوشمند.
- ۷- Anderson, W. R. (in press). Studies in military history: perspective on racism: The new world order. New York: Preston press.

➤ قالب کلی استناد به بخش ی از کتاب

نام خانوادگی پدید آورنده بخش (ویرگول، یک فاصله) نام کوچک [در صورت وجود پدید آوردندگان بیشتر] (ویرگول، یک فاصله) نام خانوادگی و نام پدید آوردگان همکار به شکل مقلوب (یک فاصله، پرانتز باز) تاریخ نشر (پرانتز بسته، نقطه، یک فاصله) عنوان بخش به شکل ساده (نقطه، یک فاصله) حرف اضافه "In" (در انگلیسی) یا "در" (در فارسی) (یک فاصله) شرح پدید آوردندگان اثر اصلی به شکل طبیعی (ویرگول، یک فاصله)

عنوان اثر اصلی به شکل ایرانیک / ایتالیک (یک فاصله) (پرانتز باز) شرح ویرایش (ویرگول، یک فاصله) شماره بخش (ویرگول، یک فاصله) صفحه شمار (پرانتز بسته، نقطه، یک فاصله) محل نشر (دو نقطه، یک فاصله) ناشر (نقطه)

❖ مثال:

۸- ارشادی، مبین (۱۳۸۲). تعیین دستمزد. در محمد جواد مقتدایی و علی ایثاری (گردآورندگان)، مبانی اقتصاد (ف ۴، ص ۶۸-۵۴). تهران: ارژنگ

۹- فریور، رویا و معتمدی، آرین (۱۳۸۱). توکسو پلاسزموزیس. در نوید ایمانیان (ویراستار)، بیماریهای مادرزادی در نوزادان (ص ۶۷۸-۵۶۱). مشهد: دانش نوین.

۸- Shea, J.D. (۱۹۹۲). Religion and sexual adjustment. In J.f Schumacher (Ed.), religion and mental health (Vol.۲, PP. ۷۰- ۸۴).New York: Oxford University press.

➤ قالب کلی استناد به مقاله مجله

نام خانوادگی پدید آورنده (ویرگول، یک فاصله) نام کوچک [در صورت وجود پدید آورندگان] (ویرگول، یک فاصله) نام خانوادگی و نام پدید آورندگان همکار به شکل مقلوب (یک فاصله، پرانتز باز) تاریخ نشر (پرانتز بسته، نقطه، یک فاصله) عنوان مقاله به شکل ساده (نقطه، یک فاصله) عنوان نشریه به شکل ایرانیک / ایتالیک (ویرگول، یک فاصله) دوره [در صورت وجود شماره (پرانتز باز) شماره (پرانتز بسته)] (ویرگول، یک فاصله) صفحه شمار (نقطه)

❖ نمونه های استناد به مقاله مجله (استناد به مقاله مجله فاقد شماره)

۱۰- میثاقی، مهنوش (۱۳۸۲). مطالعه علل اضطراب دختران مدرسه راهنمایی ارشاد کرمان. روانشناسی امروز، ۵، ۴۵-۶۲

۹- Beatty, J. (۱۹۸۲). Task – evoked papillary responses, processing load, and the structure of processing resources. Psychological Bulletin, ۹۱, ۲۷۶-۲۹۲.

۱۰- Cates , A.R., Harris, D. L., Boswell , W., Jameson , W. L., Yee, C., peters, A. V., et al.(۱۹۹۱).Figs and dates and their benefits. Food Studies Quarterly, ۱۱, ۴۸۲-۴۸۹ .

❖ استناد به مقاله مجله دارای شماره

۱۱- حری، عباس (۱۳۸۲). مروی بر مفاهیم و نظریه‌ها در قلمرو اطلاع شناسی. اطلاع شناسی، ۱، (۱)، ۳۴-۹.

۱۱- The control of short –term memory. (۱۹۷۱).Scientific American, ۲۲۵(۲), ۸۲-۹۰.

۱۲- Lacey, R. (۱۹۹۱, April۲۲).Global warming: A new warning. Time, ۱۳۷ (۱۶), ۳۲.

➤ قواعد استناد به نقد کتاب، فیلم، موسیقی و غیره

بسته به این که نقد در چه رسانه‌ای به چاپ رسیده باشد، نحوه استناد به آن مانند استناد به مقاله چاپ شده و در همان رسانه است. به طور مثال، برای استناد به آن مانند استناد به مقاله چاپ شده در همان رسانه است. به طور مثال، برای استناد به نقد چاپ شده در مجله مانند استناد به مقاله مجله، و برای استناد به نقد چاپ شده در روزنامه، مانند استناد به مقاله چاپ شده در روزنامه رفتار می‌شود.

❖ نمونه‌های استناد به نقد فیلم، موسیقی، کتاب و غیره

۱۲- معتمدی، احسان (۱۳۸۲). رویکردی نوین به شناخت نیروی ذهن نقد کتاب کیمیاگر]. نقد امروز، ۴۲، ۲۵۸-۲۵۵.

۱۳- فدائی، مهان (۱۳۸۲). دست مریزادی دیگر : اتوریته ای خزنده [نقد سریال تلویزیونی بانویی دیگر]. زن فردا، ۴ (۲) و ۲۸-۲۵.

۱۳- Reiner, E.J. (۲۰۰۱ May). Breaking away: A tradition of rebelling [Review of the motion picture Bernice's sandals] (dir. Anthony peters). New Media. p ۴۵.

۱۴- Batiste, N. (۲۰۰۱). Visual visor: A videotext of art history studies [Review of the video program discovering culture]. Contemporary culture, ۴۲, ۳۴۶۷ – ۳۴۹۹.

۱۵- Landward, A. (۲۰۰۲). Reading the ropes of the new reality [Review of the book under glass ties: The new media fantasy of realism]. Contemporary culture, ۴۲, ۵۳۳- ۵۶۷.

➤ قالب کلی استناد به پایان نامه

نام خانوادگی پدید آورنده (ویرگول، یک فاصله) نام کوچک [در صورت وجود پدید آورندگان بیشتر] (ویرگول، یک فاصله) نام خانوادگی و نام پدید آورندگان همکار به شکل مقلوب (یک فاصله، پرانتز باز) تاریخ دفاع (پرانتز بسته، نقطه، یک فاصله) عنوان پایان نامه به شکل ایرانیک / ایتالیک (نقطه، یک فاصله) در فارسی عبارت

"پایان نامه دکتری" و در انگلیسی عبارت "**Unpublished doctoral dissertation**" یا در فارسی عبارت "پایان نامه کارشناسی ارشد" و در انگلیسی عبارت "**Unpublished thesis master's**" (ویرگول، یک فاصله) نام دانشگاه (ویرگول، یک فاصله) نام شهر (نقطه)

❖ نمونه‌های استناد به پایان نامه

۱۴- ناجی، سعید (۱۳۸۳). بررسی تفاوت‌های اساسی آمیخته بازاریابی در انتخاب پروتزیهای جراحی ارتوپدی از نظر جراحان ارتوپد. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران.

۱۵- اعتمادی. منیر (۱۳۸۲). مطالعه تاثیر ساختار خانواده بر گرایش نوجوانان در مدرسه به عضویت در گروه همسالان. پایان نامه دکتری، دانشگاه تهران، تهران.

۱۶- Caravaggio, Q.T. (۱۹۹۲). Trance and clay therapy and clay therapy. Unpublished master's thesis, Lesley University, Cambridge, MA.

۱۷- Wifely, D.E. (۱۹۸۹). Intrapersonal analysis of bulimia: Normal – weight and obese. Unpublished doctoral dissertation. University of Missouri, Columbia.

➤ قالب کلی استناد به پخش رادیویی یا تلویزیونی

نام خانوادگی تهیه کننده یا کارگردان یا مسؤول محتوایی اثر (ویرگول، یک فاصله) نام کوچک (یک فاصله، پراتنز باز) عنوان مسئولیت فرد (پراتنز بسته، نقطه، یک فاصله، پراتنز باز) تاریخ پخش (پراتنز بسته، نقطه، یک فاصله) عنوان به شکل ایرانیک / ایتالیک (نقطه، یک فاصله) در فارسی [پخش تلویزیونی] یا [پخش رادیویی] در انگلیسی [Television broadcast] یا [Radio broadcast] محل استقرار شبکه (دو نقطه، یک فاصله) نام شبکه (نقطه)

❖ نمونه‌های استناد به پخش رادیویی یا تلویزیونی

۱۶- احمد نژاد، پروانه (تهیه کننده). (۱۳۸۲، اردیبهشت ۱۲). نگاهی بر تمدن کهن. [پخش رادیویی] تهران: شبکه سراسری صدای جمهوری اسلامی ایران.

۱۷- میثمی، مینا (تهیه کننده)؛ سلمانی، سهراب (نویسنده). (۱۳۸۱، مهر ۱۵). راز بقا: جنگل های درهم تنیده آفریقا [پخش رادیویی] تهران: شبکه سوم سیمای جمهوری اسلامی ایران.

۱۸- Crystal, L. (Executive producer). (۱۹۹۳, October ۱۱). The Mac Neil / Lehrer news hour [Television program]. New York and Washington, DC. Public Broadcasting service.

۱۹- Keillor, Garrison (Producer), & Smith, Lynn (Director). (۱۹۹۳, October ۲) A, prairie home companion [Radio Program]. St. Louis, MO: KMOX.

❖ نمونه های استناد به نسخه الکترونیکی مقاله یک نشریه چاپی

۱۸- احمدیان، شهره (۱۳۸۲). بررسی رفتار استنادی اعضای هیات علمی دانشکده علوم دانشگاه اهواز. دانش پژوه، ۴ (۲)، ۲۱۳-۲۱۲. بازیابی ۲۵ فروردین، ۱۳۸۳، از www.Daneshpazhouhj.Com/article/۱۲a.htm

۱۹- پیمان زاده، شریعت (۱۳۸۲). بررسی روانشناختی پرخاشگری کودکان. روانشناسی امروز، ۵، ۶، ۱۶۳-۱۵۲. بازیابی ۱۶ خرداد، ۱۳۸۳، از داده پرداز (پایگاه مقالات روانشناسی)

۲۰- پیمان زاده، شریعت (۱۳۸۲). بررسی روانشناختی پرخاشگری کودکان. روانشناسی امروز، [لوح فشرده]، ۵، ۶، ۱۵۲-۱۶۳. بازیابی از داده پرداز (پایگاه مقالات روانشناسی). [۱۶ خرداد، ۱۳۸۳].

۲۰- Health – care inflation: It's baaack! (۱۹۹۷, March ۱۷). Business Week , ۵۶- ۶۲. Retrieved March ۱۸,

۲۱- ۱۹۹۷from the Word Wide Web: [http:// www.businessweek.Com / ۱۹۹۷ / ۱۱/ b۳۵۱۸۵۲. Html](http://www.businessweek.Com / ۱۹۹۷ / ۱۱/ b۳۵۱۸۵۲. Html)

۲۲- Vanden Bos, G., Knapp, S., Doe, J (۲۰۰۱). Role of reference elements in the selection of resources by psychology undergraduates. Journal of Bibliographic undergraduates. Journo of Bibliographic Research, ۵، ۱۱۷- ۱۲۳. Retrieved October ۱۳. ۲۰۰۱, From EBSCO host database (Master file Elite).

❖ نمونه های استناد به مقاله نشریه الکترونیکی

۲۱- معتمدی، شیوا (آبان، ۱۳۸۲). وب لاگ نویسی : پدیده های نوین : در روزنامه نگاری بدون مرز، محدودیت و نظارت قانونی. روزنامه نگار امروز، ۱۵، ۷. بازیابی ۴ آبان ۱۳۸۳، از www.roznamehnegareemrooz.com/article/۱۲۵.html

۲۳- Coho on, S., Mc Causland, J., & Swezey, L.B (۱۹۹۶, September). Secret Of the garden masters: Helms's secrets. Sunset. Retrieved March ۴,

1977from the World Wide Web: [http:// pathfinder.com @ AiRYiAYAC5LGsKR/](http://pathfinder.com@AiRYiAYAC5LGsKR/). Sunset / 1996 / September / features / heims.html
24- Fredrickson, B.L. (2000, March) Cultivating positive emotion to optimize health and well – begin. Prevention & treatment. Article 1a. Retrieved November 20, 2000, from [http:// journals. apa. Org / PR event ion / volume / pre0030001a.html](http://journals.apa.org/PRevention/volume/pre0030001a.html)

❖ نمونه های استناد به نسخه الکترونیکی کتاب چاپی

22- کوندرا، میلان (1382). آهستگی (ساحل اعتمادی، مترجم). تهران: باران. بازیابی 2 مرداد، 1383. از [www. Baranbookes.com /koundra](http://www.Baranbookes.com/koundra)
23- معتمدی، ایلیا (1381). رویکردی نوین به اساطیر یونان باستان، تبریز : آینده ساز. بازیابی 15 خرداد، 1382، از آینده ساز (پایگاه کتاب های الکترونیک) ناجی، سعید (1382)، زخم های سرزمین من [لوح فشرده]. تهران : نشر الکترونیکی آینده.

25- Rosenthal, (1978). Meta- analytic procedures for social research (Rev. Ed.). Newbury Park, CA: sage. Retrieved March 12, 2003. From [www. Sag books. Com / mere – analytic. Html](http://www.Sagbooks.Com/mere-analytic.Html)

❖ نمونه های استناد به وب گاه یک دانشگاه یا یک سازمان

24- معتمدی، محسن (1382). تکنولوژی و آموزش : نیاز به تحولی بنیادی. بازیابی 14 بهمن 1382، از دانشگاه مشهد، سایت دانشکده روانشناسی: [www.psychologyfaculty.edu/publications /articles/tedl.html](http://www.psychologyfaculty.edu/publications/articles/tedl.html)

26- Chou. L., McClintock, R., Pretty, F., Nix, D. H. (1993). Technology and education: New wine in new bottles: choosing pasts and imagining educational futures. Retrieved August. 24, 2000, from Columbia University, Institute for Learning Technologies Web site: <http://www.ilt.Columbiaedu/publications/publications/papers/newwine.html>

• پیوستها (در صورت نیاز)

قسمت اصلی متن مقاله علمی نباید دارای داده های غیر ضروری باشد، همچنین در صورت وجود داشتن، نامه ها، نمونه ها و پرسشنامه ها، بررسی ها، مطالب مکمل، آمار و ارقام و غیره که به نحوی مورد استفاده قرار گرفته اند

به صورت پیوست‌های جداگانه و در صورتی که دارای موضوع یا طبیعت مختلف باشند، دسته‌بندی شده و تحت عنوان پیوست الف، ب، پ، و ... آورده می‌شوند. اگر در موقع نگارش متن رساله لازم باشد که به این پیوست‌ها اشاره یا مراجعه شود، درج شماره پیوست در داخل پرانتز الزامی است. آرایش صفحات پیوست‌ها همانند بقیه صفحات متن صورت می‌گیرد.

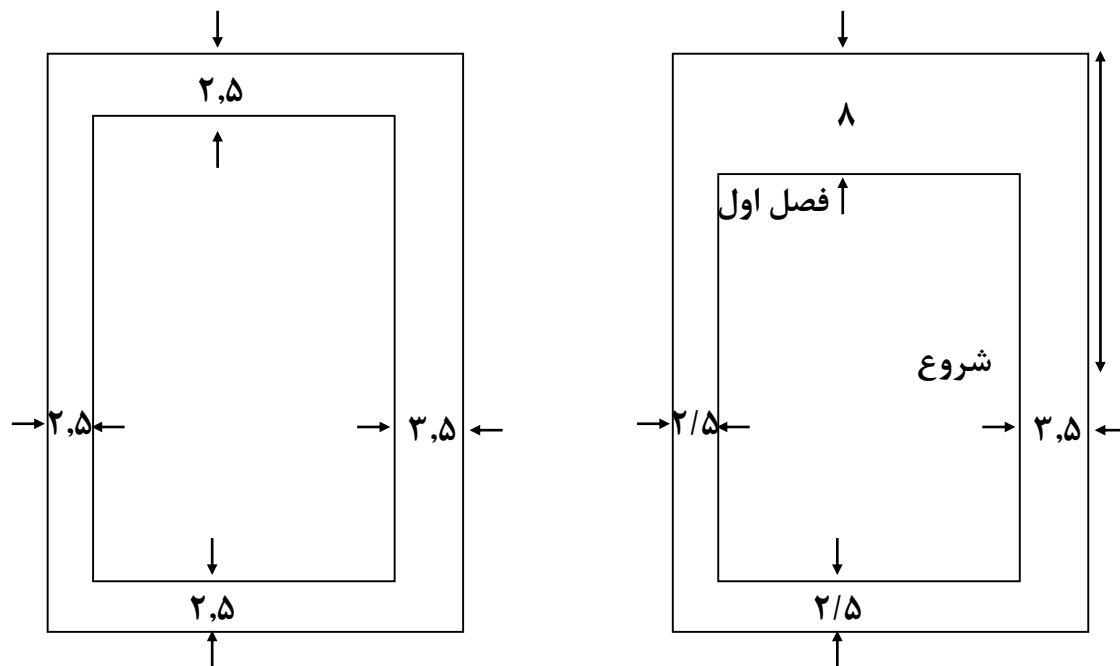
بخش دوم: نگارش مطالب مقالات علمی

• نحوه نگارش

✓ تایپ مقاله علمی باید در روی کاغذ سفید در قطع A^4 (رحلی)، و توسط چاپگری با بهترین کیفیت صورت گیرد. صفحات مقاله علمی باید از یک جنس و ترجیحاً کاغذ تحریر هفتاد گرمی باشد. از بکار بردن کادر و تزئینات در تمامی صفحات خودداری شود.

• حاشیه‌ی صفحات

✓ حواشی صفحات بایستی از سمت راست $3,5$ و از سمت بالا، چپ و پایین هر کدام $2,5$ سانتیمتر باشد. این حاشیه‌ها باید در تمام صفحات مقاله علمی فارسی ثابت است. فاصله سطرها در هر صفحه ۱ واحد باشد:

الگوی صفحات بعدی

الگوی صفحه‌ی چکیده

- ✓ نرم افزار مورد استفاده برای تایپ مقاله علمی **Microsoft Word** می باشد.
- ✓ متن چکیده با قلم **B Nazanin ۱۴** و کلمه "چکیده" در اولین خط با قلم **B Nazanin ۱۳** **Bold** در اول سطر درج شود. نوشتن "واژگان کلیدی" یا "کلید واژه‌ها" یا "کلمات کلیدی" الزامی است.
- ✓ متن پیشگفتار با قلم **B Nazanin ۱۴** و کلمه "پیشگفتار" در اولین خط با قلم **B Nazanin ۱۳** **Bold** در اول سطر درج شود.
- ✓ متن اصلی پایان نامه باید روی **دو طرف کاغذ A۴** با قلم **B Nazanin ۱۴** و با فاصله خطوط یک سانتیمتر (۱,۲ **Line Spacing | Multiple**) و حاشیه‌های صفحات مطابق نمونه‌ی بالا رعایت گردد.
- ✓ از صفحه‌ی فهرست تا صفحه‌ی اول، متن صفحات با اعداد و با حروف الفبا در وسط پایین صفحه شماره گذاری می‌گردد. مانند یک، دو، سه،
- ✓ صفحات متن با اعداد ۱، ۲، ۳ و ... در پایین صفحه سمت چپ و به فاصله‌ی **۲cm** از پایین کاغذ و وسط کاغذ شماره گذاری می‌شود. توجه شود که بر روی صفحه‌ی اول هر بخش، شماره‌ی صفحه ذکر نمی‌شود، لیکن به حساب می‌آید.
- ✓ قسمت‌های مختلف هر بخش با اعدادی نظیر ۴-۶ یا ۶-۴-۲ مشخص می‌شود که عدد ۶ شماره‌ی بخش، عدد ۴ شماره‌ی بخش و عدد ۲ شماره‌ی قسمت است. شماره و عنوان هر بخش با قلم **B Nazanin ۱۸ Bold**، بخش‌های مختلف بخش‌ها با قلم **B Nazanin ۱۶ Bold** و قسمت‌ها با قلم **B Nazanin ۱۴ Bold** تایپ شود. (توجه: شماره‌ی بخش با حروف نوشته شود).
- ✓ فرمول‌ها در هر بخش به طور جداگانه و به ترتیبی که ظاهر می‌شوند مانند جدول‌ها و شکل‌ها شماره‌گذاری گردد.
- ✓ معادل انگلیسی یا عربی لغات یا اصطلاحات فارسی که برای اولین بار به کار می‌رود به صورت زیرنویس (فقط برای یک بار) در صفحه‌ی مربوط درج شود. (حتی المقدور در متن پایان نامه از به کار بردن واژه‌های با الفبای انگلیسی یا عربی احتراز شود). زیرنویس‌ها زیر یک خط که به فاصله‌ی **۲/۵cm** از لبه‌ی چپ کاغذ و حداقل **۳cm** از لبه‌ی پایینی و به طول مورد نیاز رسم می‌شود، نوشته می‌شوند. (در هر صورت لازم است **۲/۵cm** حاشیه‌ی پایین صفحه رعایت شود). زیرنویس‌ها در هر صفحه با گذاردن شماره‌ی ۱، ۲ و ... فارسی در گوشه‌ی بالای آخرین کلمه در متن مشخص می‌شوند. در زیرنویس‌ها فقط معادل زبان خارجی لغات یا اصطلاحات فارسی نوشته شود. در صورت وجود توضیحات بیشتر باید در قسمت پی‌نوشت‌ها آورده شود.
- ✓ لازم است در متن به کلیه‌ی منابعی که مورد استفاده قرار می‌گیرد اشاره شود. چنانچه در داخل متن از یک منبع مطالبی نقل شود، بلافاصله پس از خاتمه‌ی جمله‌ی کروش‌های باز شود و مرجع ذکر گردد. نحوه‌ی ارجاع در متن به روش زیر می‌باشد:

✓ ذکر منبع با ارجاع به نام نویسنده و سال انتشار و شماره صفحه می‌باشد. در این روش، مراجع به ترتیب حروف الفبایی نام نویسنده در فهرست مراجع ذکر می‌گردد.

• تهیه جدول، نمودارها و تصاویر

✓ جداول، نمودارها و تصاویر باید خوانا، مرتب و مستقل باشند. هر جدول / نمودار / تصویر باید بدون نیاز به مراجعه به متن بتواند اطلاعات مورد نظر را ارائه دهد و یافته‌های موجود در آن قابل تجزیه، تحلیل و ارزیابی باشد. در بسیاری از مواقع، محتوای جدول‌های کوچک را می‌توان در متن گنجانده. اگر مطالب تکراری در جدول وجود دارد می‌توان آنها را نیز بطور خلاصه در متن ذکر کرد. از آنجا که نوشتن جدول وقت بیشتری می‌گیرد، رعایت اقتضار در اندازه، ترتیب و سازماندهی جدول باید از نکات اصلی مورد نظر در طراحی نتایج باشد.

✓ هر جدول دارای شماره، عنوان، ستونها و یا ردیف‌های یافته است. پاورقی و علائم اختصاری ممکن است در بعضی جدولها ضروری باشند. عنوان جدول باید مختصر، مفید و کامل باشد. بهتر است مطالب در متن گنجانده شوند. بسیاری از مطالعات امروزی، نیاز به ارائه تصاویر دارند. استفاده از عکس زمانی موثر است که عکس به خوبی مطلب مورد نظر را در معرض دید خواننده قرار دهد. اگر مطلب مورد نظر را می‌توان از طریق جدول یا نمودار ارائه داد، شاید نیاز به ارائه تصویر نباشد.

✓ تمامی شکل‌ها و جدول‌ها باید به ترتیب ظهور در هر بخش شماره گذاری شوند. مثلاً برای جدول‌های بخش ۲، جدول ۱-۲، جدول ۲-۲ و ... برای جدول‌های بخش ۳، جدول ۱-۳، جدول ۲-۳ و ... عنوان جدول‌ها در بالای آنها و عنوان شکل‌ها در زیر آنها ذکر می‌گردد. (قلم ۱۲ **B Nazanin**) اگر شکلی از مرجعی نقل شده باشد، لازم است مرجع آن در زیر شکل آورده شود.

✓ جدول‌هایی که در راستای طولی کاغذ تنظیم می‌شوند، باید طوری قرار گیرند که متن بالای آنها در سمت عطف پایان نامه واقع شود و همچنین شکل‌هایی که در راستای طولی کاغذ تنظیم می‌شوند، باید طوری قرار گیرند که متن پایین آنها در سمت لبه‌ی پایان نامه قرار گیرد. شکل‌ها و جدول‌ها حتی المقدور داخل متن و در نزدیک‌ترین فاصله به محلی که ذکر شده، آورده شوند.

• شماره گذاری پیوست‌ها

✓ پیوست‌های مقاله علمی با حروف فارسی نام‌گذاری می‌شوند. (ضمیمه الف یا ضمیمه ب) و شماره‌گذاری ضمائم به ترتیب متن اصلی مقاله علمی می‌باشد. اشکال و جداول موجود در هر ضمیمه نیز با توجه به ضمیمه مربوط شماره‌گذاری خواهد شد، به عنوان مثال دومین جدول در ضمیمه الف بصورت زیر نوشته می‌شود (جدول الف-۲).

• شماره گذاری روابط و فرمول‌ها

✓ هر رابطه که در متن باشد با دو شماره که با خط فاصله از یکدیگر جدا می‌شوند مشخص می‌شود. عدد سمت راست بیان‌گر شماره بخش و عدد سمت چپ شماره رابطه مورد نظر است. مثلاً دهمین رابطه در بخش هفتم به صورت (۷-۱۰) نوشته می‌شود. روابطی که در پیوست‌ها آمده است با توجه به حروف فارسی آن ضمیمه، شماره‌گذاری می‌شود. مانند (الف-۲)

نمونه صفحه عنوان و چکیده

عنوان پژوهش

پژوهشگر: نام و نام خانوادگی^۲

استاد راهنما: نام و نام خانوادگی استاد راهنما^۳

چکیده: از این دستورالعمل می‌توان به‌عنوان الگو (Template) استفاده کرد. برای استفاده از این الگو تنها کافی است که عناوین بخش‌ها و بخش‌ها و همچنین محتوای آنها را متناسب با نیاز خود تغییر دهید. سپس با راست‌کلیک روی فهرست عناوین، فهرست اشکال و فهرست جداول این فهرست‌ها به‌روز خواهند شد. بنابراین، از حذف کردن این فهرست‌ها خودداری کنید. همچنین برای آن‌که عنوان شکل جدید در فهرست اشکال اضافه شود، لازم است که در نوشتن زیرنویس شکل جدید از زیرنویس نمونه شکل موجود در این الگو کپی بردارید. درمورد جداول نیز به همین صورت است. بنابراین، از حذف کردن نمونه شکل و حداقل یک نمونه از جداول موجود در این دستورالعمل تا آخرین مراحل تهیه مقاله علمی خودداری کنید.

واژه‌های کلیدی:

کلیدواژه اول، ...، کلیدواژه هفتم (نوشتن چهار تا هفت واژه کلیدی ضروری است)

---

^۲. مشخصات تحصیلی پژوهشگر، آدرس ایمیل و شماره همراه محقق

^۳. مشخصات تحصیلی استاد راهنما، آدرس ایمیل و شماره همراه استاد راهنما

نمونه فرم ارزیابی:

برگه ارزیابی پژوهش های سالانه طلاب مدارس تحت اشراف نماینده محترم مقام معظم رهبری در استان فارس				
		نام محقق:	شماره پرونده:	عنوان تحقیق:
		عنوان درس:	سال تحصیلی:	امتیاز تحقیق:
امتیاز پژوهش	حداکثر امتیاز	شاخص ها	ردیف	ویژگی ها
	۳	تطابق تحقیق با طرح نامه	۱	محتوایی
	۳	تبیین موضوع	۲	
	۵	بررسی اهمیت موضوع	۳	
	۳	تبیین دقیق مفاهیم و اصطلاحات	۴	
	۱۵	اتقان علمی مباحث (تحلیل و استدلال)	۵	
	۵	جامعیت و مانعیت مباحث	۶	
	۵	توجه به آرای دانشمندان در موضوع	۷	
	۵	مستندسازی مطالب و دقت در آن	۸	
	۴	بهره گیری از منابع معتبر و حتی المقدور دست اول	۹	
	۴	استفاده از منابع متعدد و متنوع	۱۰	
	۴	نوآوری و خلاقیت در بحث	۱۱	
	۴	توجه به سوالات و شبهات مربوط به موضع و نقد آن	۱۲	
	۴	عناوین و سربخش های لازم و تناسب بین عنوان ها و مطالب	۱۳	ساختاری
	۴	رعایت نظم و ترتیب منطقی مباحث	۱۴	
	۶	پردازش مطالب به قلم محقق	۱۵	
	۳	داشتن مقدمه مناسب برای مجموع متن و بخش های آن	۱۶	
	۳	چکیده مطالب و واژگان کلیدی	۱۷	
	۳	فهرست های مناسب (فهرست مطالب و منابع)	۱۸	
	۳	رعایت اصول علمی در نوشتن پاورقی	۱۹	
	۳	شیوایی و روانی متن	۲۰	نگارشی و ظاهری
	۳	رعایت قواعد ویرایش و نگارش	۲۱	
	۳	چینش درست فهرست مطالب و منابع	۲۲	
	۵	انجام به موقع مراحل تدوین پژوهش سالانه	۲۳	رعایت قوانین

زنبور عسل باش

استناد با حرارت می‌گفت برخی همچون مورچگان عمل می‌کنند و به‌تتبع می‌پردازند و فقط ماده‌ی خام جمع‌آوری می‌کنند. برخی هم چون عنکبوت عمل می‌کنند و به بافتن نظریات و تئوری‌ها می‌پردازند. هر کدام از این دو ضعفی دارند اولی فقط ماده خام می‌آورد و دومی فقط می‌بافد و برخی هم چون زنبور عسل عمل می‌کنند، ماده خام را از بیرون می‌گیرند و در دستگاه فکری خود می‌پرورانند و شما چون زنبور عسل باش.